

■ تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹ ■ تلفن: ۰۲۱-۲۳۰۰۴۰۰۰
■ دورنگار تحریریه: ۰۲۳۰۰۴۴۳۳ ■ سازمان توزیع: ۰۶۱۹۳۳۱۱۵ ■ دبستی: ۰۹۱۱۶۱۸۹۱۳
■ امور مشترکین: ۰۶۱۹۳۳۱۱۵ ■ سازمان آگهی‌ها: ۰۴۹۱۰۵۰۰۰ ■ شماره پیامک: ۳۰۰۱۱۲۴۰
■ تلفن گویا: ۰۲۳۰۰۴۴۴۴ ■ چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم
■ شاپا: 3637-1735-ISSN ■ پایگاه اطلاع‌رسانی روزنامه: www.jamejamdaily.ir
■ پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

حکمت

امام علی(ع)

کسی که در برابر منکر با دل و دست و زبان اعتراض نکند، مرده‌ای است در میان زندگان.

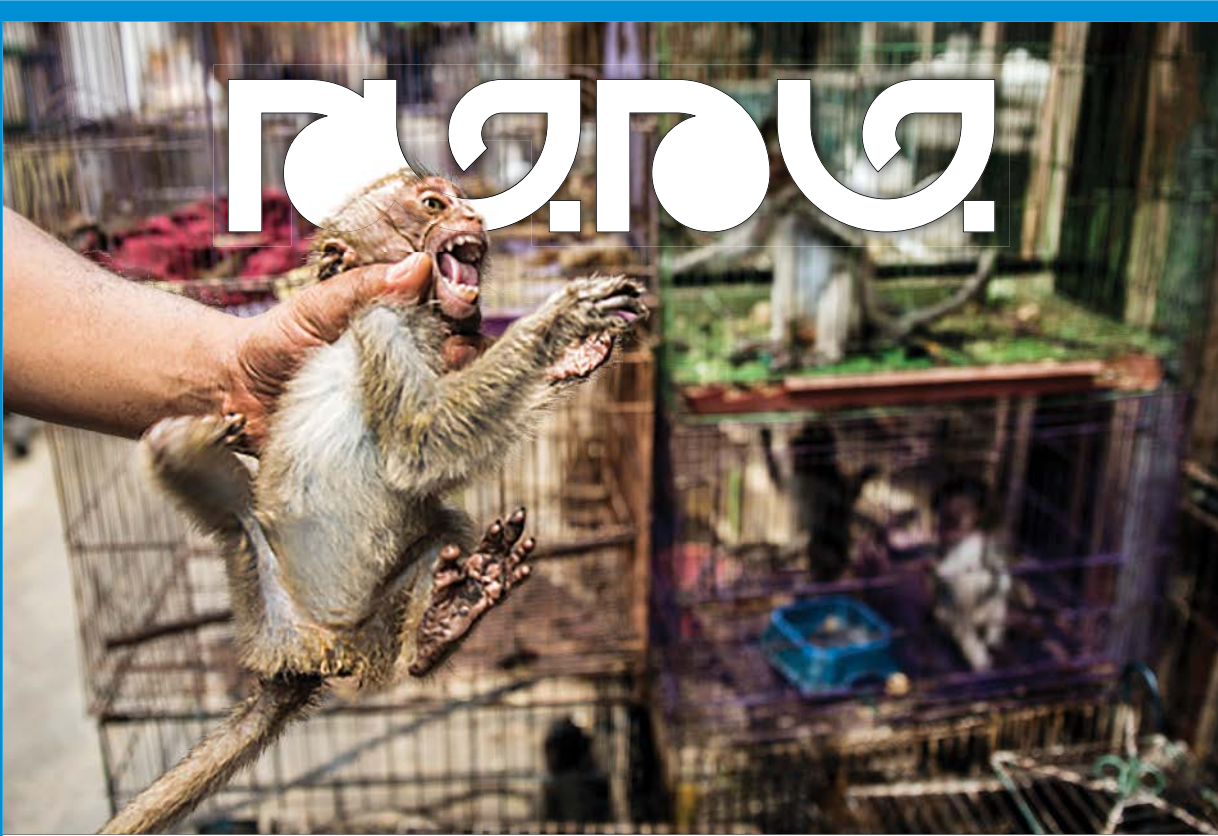
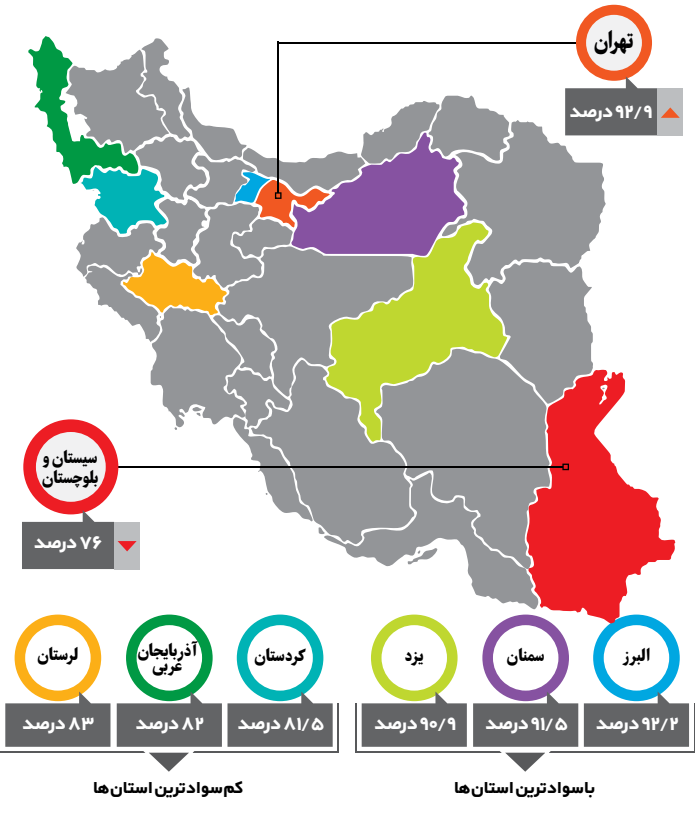
تهذیب الاحکام

نگته روز

سواد به زبان آمار

چه استان‌هایی بیشترین و کمترین جمعیت باسواد را دارند؟

ایران با جمعیتی نزدیک به ۸۵ میلیون نفر چند نفری سواد دارد؟ برای رسیدن به پاسخی درست به این پرسش نمی‌توان تنها به آمارهای رسمی چند سال گذشته استناد کرد چراکه معتبرترین داده‌ها در این رابطه مربوط به گزارش مرکز آمار ایران در سال ۹۵ است و خب، می‌دانیم طی شش سال گذشته احتمالاً تفاوت‌هایی ایجاد شده است. سال گذشته مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی طی گزارشی به جمعیت ۹ میلیونی تعدادی بی‌سوادان در ایران اشاره کرد اما همین سال گذشته به صورت رسمی اعلام شد این تعداد نزدیک به ۷/۵ میلیون نفر است اما روند باسوادتر شدن هم آشکار است، چنانچه رئیس سازمان نهضت سوادآموزی در یک مقایسه ضمنی می‌گوید با توجه به مجموع اقدامات انجام‌شده پیرامون کاهش آمار بی‌سوادی در کشور، نرخ باسوادی از ۹۴/۷ درصد در سال ۹۵ به ۹۶/۶ درصد در سال ۹۹ رسیده است. از ۸۵ سال پیش مبارزه با بی‌سوادی در ایران آغاز شد. به ترتیب تا پیش از پیروزی انقلاب اسلامی مبارزه با بی‌سوادی به عهده سازمان‌های تعلیمات اکابر، سازمان آموزش سالمندان، سازمان آموزش بزرگسالان، کمیته ملی بیکار یا بی‌سوادی و سازمان ملی جهاد سوادآموزی گذاشته شد؛ با این همه تا زمان پیروزی انقلاب اسلامی کودکان لازم‌التعلیم بسیاری در سراسر کشور به امکان تحصیل دسترسی نداشتند و همین باعث شده بود که طبق سرشماری سال ۵۵، از جمعیت حدود ۲۷ میلیون نفری که شش سال به بالا داشتند، بیش از ۱۴ میلیون نفر یعنی حدود ۵۲ درصد جامعه را بی‌سوادان تشکیل بدهند.

لذت تماشای رنج

رونق بازار قاچاق حیات‌وحش در ایران چه معنایی دارد؟

این حیوانات در ایران را با نام «بیرآرتمانی» می‌شناسند با از آن پراقیال تریاید به «میمون‌های میناتور» اشاره کرد که با قیمت‌های چندده میلیونی خرید و فروش می‌شوند. مار پیتون، توله خرس، هر پرنده‌ای که اراده کنید، کروکدیل، گرگ و حتی چپه‌گرگدن - مناسب برای استفاده در باغ‌وحش شخصی شما. به‌راحتی از بازارهای داخلی قابل خرید است. رواج باغ‌وحش‌های خصوصی یکی از مصادیق آمروزی تاز به‌دوران رسیده‌های نوکیسه‌ای است که سعی در ایجاد تمایز میان خود و دیگران دارند. پلنگ رهاشده در قائمشهر که البته فرج‌امی جز مرگ نداشت هم یکی از قربانیان تازه‌افزادی است که باغ‌هایشان را مملو از حیوانات کرده‌اند؛ پیش از این هم موارد بسیاری بوده‌اند که ماجرای نگهداری از حیات‌وحش آنها رسانه‌ای شده بود. از رهاشدگی وضعیت قاچاق حیات‌وحش در ایران که مورد اشاره نماینده مجلس هم قرار گرفته که بگذریم باید پرسید اساساً چه دلیلی در شکل‌گیری بازار تقاضای چنین حیواناتی وجود دارد؟ اردشیر منصوری، استاد فلسفه اخلاق دانشگاه تهران و فعال محیط زیست معتقد است: «اخلاق ناب ناظر بر حیوان معطوف به این است که حتی بارکشی معمول از حیوان هم غیراخلاقی است.» با این سنجه اگر بخوایم وضعیت مان را بسنجیم که اوضاع خراب است. همین است که منصوری به جام جم می‌گوید: «این شاید خیلی ایده‌آلیستی باشد اما فارغ از این نگاه، انسان معتقد بودند جابه‌جایی بار و اجسام سنگین یک ضرورت است و ما ناگزیریم این رنج را به حیوان وارد کنیم اما برای این کار حد و اندازه‌ای مشخص می‌کردند و رنج فوق‌طایقت به حیوان وارد نمی‌آوردند.» وقتی معیارهای اخلاقی ناظر بر این است که حتی بارکشی بیش از اندازه یا حتی شیردوشی بیشتر از معمول به نوعی حیوان آزاری است حالا بازاری در ایران رونق گرفته که اساساً حق حیات را از حیوانات سلب می‌کند. اردشیر منصوری می‌گوید: «فارغ از رنج‌های ضروری که انسان به حیوان وارد می‌کند چه در تغذیه و چه در بارکشی و انواع دیگر رنج‌ها اگر حتی با تسامح آن را قابل قبول بدانیم اما رنج وارد کردن به حیوان برای سرگرمی و رضای حس تفریح یا هیچ نظام اخلاقی پذیرفته نیست.»

تام ریگان در کتاب خواندنی «حق حیوان خطای انسان» که درآمدی است بر فلسفه حق زیست حیوانات تکلیفش را با قصه نگهداری از حیوانات روشن می‌کند. او در این کتاب بر اساس مولفه‌های اخلاقی صراحتاً می‌گوید اساساً نگهداری از هر حیوان خانگی مغایر با اخلاق است. معنای این ادعاً آن است که به هر دلیل و از هر منظری هم که به این موضوع نگاه کنیم دچار یک عمل غیراخلاقی شده‌ایم. هرچند این گفته تام ریگان بیشتر در رابطه با نگهداری از حیوانات خانگی استفاده شده اما این موضوع وقتی هولناک می‌شود که بدانیم بازار خرید و فروش حیات‌وحش حالا در ایران پررونق‌تر از گذشته شده، آن قدر که همین دیروز سمیه رفیعی، رئیس فراسیون محیط زیست مجلس ایران وضعیت قاچاق حیات‌وحش کشور را «رهاشده» توصیف کرده و گفته اگر به یافت‌آباد (بازار آزادگان) مراجعه کنید انواع حیوانات «غیرمتعارف» از مار پیتون گرفته تا شیر هندی را می‌توانید خریداری کنید. حالا مدت‌هاست فروشندگان حیوانات دیگری به سگ و گربه‌های معمولی بسنده نمی‌کنند چرا که به نظر می‌رسد نگهداری از این حیوانات برای نمایش در فضای مجازی دیگر تمایزی ایجاد نمی‌کند و این تمایز با داشتن حیوانات عجیب‌تری ایجاد می‌شود. از محبوب‌ترین حیوانات برای این جماعت می‌توان به «اگوانا» اشاره کرد؛ یک مارمولک معمولی با جثه‌ای بزرگ که کم‌تحریک‌اش او را به حیوان مورد علاقه نگهداری تبدیل کرد! اما حالا اگواناها هم با آن ظاهر اژدهاگونه‌شان دیگر بازاری ندارند، چرا که اوضاع وخیم قاچاق حیات‌وحش در ایران رسیده است به گربه‌سانان عظیم‌الجثه‌ای همچون ببر، پلنگ و شیر. همین چند روز پیش ویدئویی دست‌به‌دست می‌شد از حضور یک شیر واقعی در آپارتمانی در اصفهان که در میان خیل جمعیتی در یک مهمانی کلافه و هراسان است! شیوه مارکتینگ این افراد هم البته که قوی و عجیب است؛ تغییر نام برای این حیوانات به نوعی دانه‌پاشی برای خریداران محسوب می‌شود. به‌عنوان مثال یکی از قربانیان تازه

میثم اسماعیلی
روزنامه‌نگار

امروز در تاریخ

- روز بزرگداشت ابوالعلی سینا و روز پزشک در ایران
- زادروز هوشنگ سیحون، معمار، طراح، نقاش و مجسمه‌ساز/ ۱۲۹۹
- زادروز نجف دریا بندری، مترجم و نویسنده/ ۱۳۰۸
- زادروز حسین علیزاده، آهنگساز و نوازنده/ ۱۳۳۰
- آغاز هفته دولت

واحه

آنچه را عقل به یک عمر به دست آورده است دل به یک لحظه کوتاه به هم می‌ریزد
فاضل نظری

اوقات شرعی

اذان ظهر: ۱۳:۰۷	نیمه شب شرعی: ۰۰:۲۲
غروب آفتاب: ۱۹:۴۴	اذان صبح (فرار): ۰۵:۱۰
اذان مغرب: ۲۰:۰۳	طلوع خورشید (فرار): ۰۶:۳۰

پیشخوان

پشت پرده ریاکاری

«پشت پرده ریاکاری» کتابی نوشته آریلی درباره تمایلات انسان به دروغ‌گویی است که نشر مازیاران را منتشر کرده‌است. دن آریلی با پژوهش‌هایی تازه و پرمایه، پیشداوری‌های ما درباره ریاکاری را به چالش می‌کشد و از ما می‌خواهد نگاهی صادقانه به خودمان بیندازیم. بیشتر ما خودمان را درستکار در نظر می‌گیریم اما همگی مان دست به دغل‌کاری می‌زنیم. در هر جایی رفتارهای عاری از اخلاق هست؛ از مراکز دولتی گرفته تا بورس، از کلاس درس گرفته تا کارخانه. هیچ‌یک از ما در مصونیت نیستیم، خواه دروغی مصلحت‌آمیز بگوئیم تا دردسری را رفع و رجوع کنیم، خواه در صورت هزینه‌هایی «یک کوچولو» دست ببریم تا منفعتی کسب کنیم. در پشت پرده ریاکاری می‌بینیم دغل‌کاری برخلاف تصور معمول بر پایه رفتار خردمندانه هزینه، فایده نیست. به واقع نیروهای نابخردانه‌ایی که به شمار نمی‌آوریم، اغلب بر رفتار اخلاقی یا غیر اخلاقی ماحکم می‌رانند. آریلی نشان می‌دهد چرا گفتن بعضی دروغ‌ها ساده‌تر است؛ چه چیزی ما را در کارهای تجاری و سیاسی به ریاکاری سوق می‌دهد؛ رفتارهایی که هم به عمد هستند و هم به سهو. آریلی نمونه‌های فردی و سازمانی متعددی را به ما نشان می‌دهد تا ببینیم رفتار غیر اخلاقی چگونه بر ما تأثیر می‌گذارد و از آن جالب‌تر حتی هنگامی که خودمان را در جایگاه رفیع معیارهای اخلاقی تصور می‌کنیم، عملاً بازیگر برجنب و جوش صحنه ریاکاری هستیم؛ هرچند خواهیم دید چه کنیم تا درستکار بمانیم و با چه ترفندهایی خودمان را از شردغل‌کاری دور نگه داریم.

پرسه

بحران «عمران»!

آشفته‌بازار سیاسی کشور پاکستان همچنان ادامه دارد، «عمران خان» نخست‌وزیر پیشین پاکستان حالا به «نقض قانون ضد تروریسم» این کشور متهم شده‌است. مقامات و پلیس پاکستان، عمران خان را به دلیل ایجاد تهدید علیه مسئولان دولتی، به نقض قانون ضد تروریسم متهم کرده‌اند. هواداران عمران خان تهدید کرده‌اند در صورتی که پلیس تلاشی برای دستگیری او انجام دهد، پایتخت را «تسخیر» خواهند کرد. نخست‌وزیر سابق پاکستان حدود چهار ماه قبل با رأی عدم اعتماد نمایندگان پارلمان، از قدرت برکنار و به یکی از منتقدان اصلی دولت تبدیل شد. برخی منابع خبری می‌گویند پلیس خانه عمران خان را محاصره کرده و از پخش سخنرانی وی در شبکه‌های تلویزیونی و شبکه‌های اجتماعی مانند یوتیوب جلوگیری به عمل آورده‌است.

برای دیدن این ویدئو
کیوارکد زیر را
اسکن کنید

مرتضی؛ کابوس داوران و مدافعان

یکی از آن شماره هشت‌های معروف پرسپولیس در دهه ۷۰ به تن بازیکنی بود که کابوس هر مدافعی شده بود. مرتضی کرمانی مقدم برای فوتبال‌دوستان آن دهه پر از خاطرات عجیب و غریب است. از آن بازی عجیب تیم ملی ایران و ژاپن در سال ۱۹۹۲ بگیری که جمال شریف داور آن مسابقه فرشاد پیوس را به جای مرتضی کرمانی مقدم اخراج کرد (به خاطر شباهت این دو بازیکن!) تا گل بی‌تشریف به الهلال که قدرت شوت او هنوز هم یگانه است. چهره عبوس و خشن او در هنگامه بازی باعث شده بود هر مدافعی از رویارویی با این بازیکن واهمه داشته باشد، حالا این بازیکن از خاطراتی گفته که شنیدنش خالی از لطف نیست.

برای دیدن این ویدئو
کیوارکد زیر را
اسکن کنید

پایان خوش کارت ملی

قصد صدور کارت ملی دارد به سرانجام خود نزدیک می‌شود. موضوعی که از چند سال پیش متوقف شده بود و دولت پیشین هم وعده دو ساله برای تکمیل آن داده بود. حالا وزیر کشور دولت سیزدهم می‌گوید در آغاز دولت سیزدهم حدود ۱۰ میلیون نفر کارت ملی خود را دریافت نکرده بودند که با تأمین اعتبار در این دولت پنج میلیون کارت ملی صادر شد و بقیه هم تا دو ماه آینده صادر می‌شود. حدود چهار سال از ثبت‌نام نزدیک به ۱۰ میلیون نفر برای صدور کارت‌های هوشمند ملی می‌گذرد. فرآیندی که بعد از اما و اگرهای فراوان مسئولان شکل‌گذاشته‌ایم تا به خود گرفته بود. تا امروز دلایل زیادی برای تأخیر در تحویل این کارت‌های هوشمند مطرح شد اما نگرانی تازه مردم از فرسوده شدن و انتمام اعتبار رسیدگی‌هایی بود که اکنون در جای خالی کارت ملی از آن به عنوان شناسه هویتی استفاده می‌کنند.

برای دیدن این ویدئو
کیوارکد زیر را
اسکن کنید

چهارراه

چهار تغییر عجیب روی نیمکت تیم ملی فوتبال ایران!

نیمکت ژله‌ای تیم ملی

بر کسی پوشیده نیست که وضعیت تیم ملی فوتبال ایران در آستانه جام جهانی مناسب نیست، از نبود همدلی میان بازیکنان گرفته تا برکناری و انتصاب دوباره مربی تیم ملی که باعث افزایش تنش در این تیم شده‌است. حتی دیروز از سوی یکی از سایت‌های بریتانیایی اعلام شد با بررسی واکنش‌های کاربران شبکه‌های مجازی متوجه شده‌اند

برکناری مربیان تیم ملی فوتبال ایران کم خیرساز نبوده‌است، حتی نمونه‌هایی از این جابه‌جایی‌ها در فاصله چند روز مانده به جام جهانی هم اتفاق افتاده‌است و بر کسی پوشیده نبوده که نیمکت این تیم جز در موارد معدودی لرزان‌تر از آن بوده که مربیان به آن گمان می‌برده‌اند. به این بهانه به چهار تغییر عجیب مربیان تیم ملی ایران پرداخته‌ایم.

والدیرویه را، محمد مایلی‌کهن

اما شیرین‌ترین تغییر را باید پای یک مربی برزیلی محبوب بنویسیم که تصویر خوشحالی‌اش حالا یکی از خاطرات جمعی نسلی از جامعه ایرانی است. در روزهای پایانی دور مقدماتی جام جهانی ۹۸ ما به یک برد مقابل تیم قطر در دوحه نیاز داشتیم اما آن بازی هم به شکل تلخی با شکست ۲ بر صفر ما همراه بود تا این بار محمد مایلی‌کهن در هوایما برکنار شود و جای او را والدیر ویسرا، بیرمرد برزیلی بگیرد. اوسه بازی مربیگری تیم ملی ایران را به عهده داشت که حاصل آن یک باخت و دو مساوی بود اما شد یکی از محبوب‌ترین مربیان تاریخ ایران. بازی پلی‌آف اول با پاپن با شکست ۳ بر ۲ ما همراه بود و بازی رفت ایران و استرالیا در تهران با تساوی یک بر یک پایان یافت تا رسید به معجزه ملبورن که آنجا با تساوی ۲ بر ۲ ما بعد از ۲۰ سال به جام جهانی رفتیم.

مایلی‌کهن، افشین قطبی

در فوتبال ایران اتفاق عجیب کم نیفتاده است! اما یکی از شگفت‌ترین‌هایش عمر ۱۷ روز مربیگری محمد مایلی‌کهن بر تیم ملی فوتبال ایران بود. قصه از شکست تلخ ایران مقابل عربستان آغاز شد؛ جایی که علی دایی برکنار و محمد مایلی‌کهن انتخاب شد. اما چند روز پس از آن استقبال در یک بازی حساس به دیدار سایپا با مربیگری مایلی‌کهن رفت و با گل دقیقه ۹۴ بازیکن سایپا دو امتیاز حساس از دست داد تا شعارها روی سکو علیه مربی با بگیرد. محمد مایلی‌کهن صبح روز بعد با انتشار بیانیه‌ای عجیب قلعه‌نویی را به افغانی چون کوتوله و گروهیان قدی خطاب کرد تا فدراسیون تنها بعد از ۱۷ روز اعلام به قطع همکاری با محمد مایلی‌کهن، بدون حتی یک بازی و تمرین با این سرمربی کرد و نوبت بالاخره به افشین قطبی رسید.

علی دایی، مایلی‌کهن

نوروز سال ۸۸ یک بازی حساس میان ایران و عربستان در ورزشگاه آزادی برگزار شد که می‌توانست کمی خیال ما را به صعود به جام جهانی مشخص راحت کند، تیم ملی تحت هدایت علی دایی با گل مسعود شجاعی پیش افتاد، اما در دقایق پایانی با دو گل عربستانی‌ها شکست تلخی به ایران تحمیل شد تا علی دایی با حکم فدراسیون برکنار شود. علی دایی بارها اعلام کرد این تغییر، ورزشی نبوده و خیلی زود علی گفتاشیان رئیس وقت فدراسیون در مصاحبه‌ای تصویری از کیش با برنامه ۹۰ رسماً اعتراف کرد «حتی قدرت تغییر جای یک لیوان آب در فدراسیون را نیز نداشته» و این تصمیم توسط نهاد‌های بالادستی اعمال شده است.

ایوبچ، طالبی

بدون شک هنوز هم که هنوز است عجیب‌ترین تغییر مربی تیم ملی را باید به نام جلال طالبی سند بزنیم. مربی‌ای که تا رسیدن به نیمکت تیم ملی حتی تیم هم نداشت، اما جایگزینی یکی از خوشنام‌ترین خارجی‌های تاریخ فوتبال ایران یعنی تومیسلاو ایوویچ شد که بسیاری معتقدند موفقیت آن جام جهانی را باید به نام او بنویسیم. قصه از یک بازی تدارکاتی در فاصله چند روزه به آغاز جام جهانی آغاز شد، جایی که تیم ملی در ایتالیا به مصاف تیم باشگاهی رم رفت و با هفت گل شکست خورد تا بهانه برای جابه‌جایی ایوویچ فراهم باشد. بعدها هم حرف‌هایی به بیرون درز کرد که عده‌ای از بازیکنان، سناریویی برای برکناری ایوویچ چیده بودند و این شکست‌ناامدانه، گام نخست برکناری ایوویچ و جایگزینی جلال طالبی بود.

